

Pestprotocol Kbs Kievitsloop

Het pestprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. Dit protocol is gebaseerd op het pestprotocol van de Kanjertraining en is verder uitgebreid met de curatieve aanpak.

Dit protocol wordt iedere twee jaar geactualiseerd en wordt opnieuw vastgesteld.
Recente versie: juni 2019

Inhoud

Inleiding.....	4
1. Preventieve aanpak.....	4
1.1 Definitie: plagen of pesten?	4
1.2 De Kanjerafspraken	4
1.3 Het kwaad moet worden bestreden	6
1.4 Preventie	7
2. Curatieve aanpak.....	8
3. Verwachtingen	9
3.1 Wat mag u verwachten van de leerkrachten op school?.....	9
3.2 Wat wordt er van u als ouder verwacht?.....	10
3.3 Wat wordt er van kinderen verwacht?	11
4. Cyberpesten	13
4.1 Wat is cyberpesten?.....	13
4.2 Welke aandacht wordt er op school besteed aan cyberpesten?.....	13
4.3 Wat kunnen ouders doen?.....	14
4.4 Tips	14
4.5 Afspraken op Kievitsloop.....	14
5. Afsluiting.....	15
Bijlage 1. Materialen	16

Meer weten?
Kijk dan op onze website www.kanjetraining.nl
e-mail: info@kanjetraining.nl • telefoon: (036) 548 94 05

Kanjet **trainingen**

Inleiding

In de visie van Kbs Kievitsloop staat het volgende: we willen dat de kinderen zich bewust zijn van de normen en waarden in de zich steeds veranderende maatschappij en daarin reflecterend handelen. Bewustwording, open staan voor elkaar, dialoog, zorg en respect voor elkaar en de omgeving komen hierbij aan bod.

Op Kbs Kievitsloop gaan we uit van de goede bedoelingen van leerlingen, ouders en leerkrachten. Om gewenst gedrag te stimuleren werken we preventief met de Kanjertraining, een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling. Dit heeft wekelijks een vaste plek in het rooster in de groepen 1 tot en met 8. Aan de start van elk schooljaar beginnen we met de gouden weken waarin de Kanjertraining extra aandacht krijgt om de groepsdynamiek positief te beïnvloeden. Helaas is de preventieve aanpak niet altijd voldoende en komt er toch pestgedrag voor. In dat geval wordt de curatieve aanpak gehanteerd om dit pestgedrag te corrigeren.

1. Preventieve aanpak

1.1 Definitie: plagen of pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudige onderscheid is dit: Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn (cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep).

Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

1.2 De Kanjerafspraken

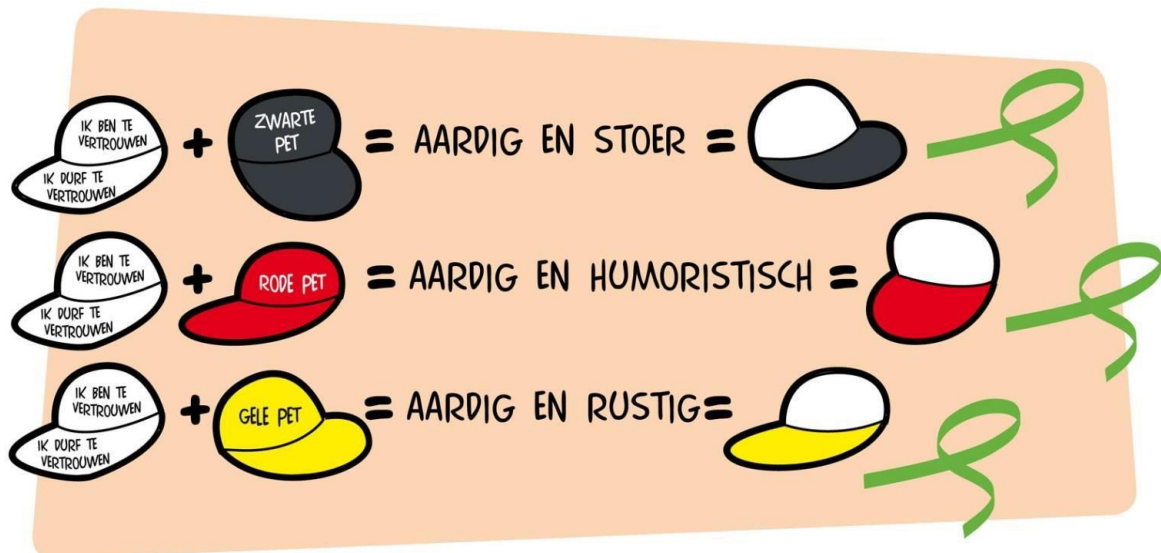
De school streeft een positieve, opbouwende sfeer na en doet dat binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de Kanjerafspraken anderzijds.

- We vertrouwen elkaar.
- We helpen elkaar.
- We werken samen en niemand speelt de baas.
- We hebben plezier en niemand lacht uit.
- We doen mee en niemand doet zielig.

Bij de Kanjertraining horen ook petten die staan voor het gedrag dat de kinderen vertonen. Het is de bedoeling dat kinderen zich bewust worden van hun eigen gedrag en dat ze voor bepaald gedrag kunnen kiezen.

- Witte pet/Tijger
De tijger is een kanjer. Hij/zij is tevreden met zichzelf, komt voor zichzelf op en voor anderen. Maar weet ook wanneer het tijd is om weg te lopen.
- Rode pet/Aap
Neemt niemand serieus ook zichzelf niet, hij/zij lacht overal om. Het is een meeloper en hij/zij versterkt hierdoor het gedrag van de pestvogel.
- Gele pet/Konijn
Heeft een negatief zelfbeeld en komt niet voor zichzelf op of voor anderen. Loopt liever snel (bang) weg.
- Zwarte pet/Pestvogel
Vindt zichzelf geweldig en anderen helemaal niks. En laat dat aan andere kinderen voelen. Alle anderen deugen niet en hij/zij bepaalt zelf wel wat hij doet. Hij/zij pest andere kinderen.

We willen met de Kanjertraining bereiken dat alle kinderen zich gaan gedragen als een witte pet. Elk met zijn eigen karakter als basis.

De school zet middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, en ben je of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school "de baas/ het gezag" en de ouders zijn dat thuis.

Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan zal de school kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: de school zoekt een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet, en borgt gemaakte afspraken. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak- en haatgerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of een zeurgerichte aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: doe elkaar recht.

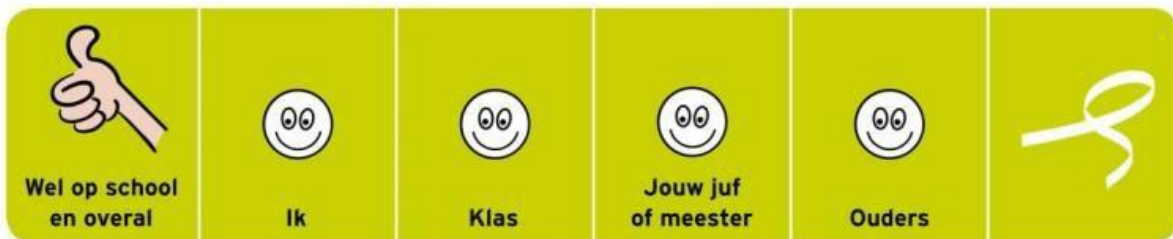
1.3 Het kwaad moet worden bestreden

Veel ouders verlangen van de school dat “het kwaad” (= de pester) moet worden bestreden, en dat “het goede” moet worden beschermd. De school kiest er echter niet voor om kinderen te beoordelen als behorend bij “kwaad of goed”. Ieder mens maakt weleens fouten. De weg van de mens, en die van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Kinderen hebben het recht daarin te worden begeleid en te worden opgevoed. Ouders hebben die opvoedingsplicht evenals leerkrachten. In gesprek met kinderen (en ouders) wordt de voorwaarde gehanteerd dat binnen de kaders van de Nederlandse wetgeving veel mag zolang je rekening houdt met elkaar. Jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander, en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. Kortom: je gedraagt je.

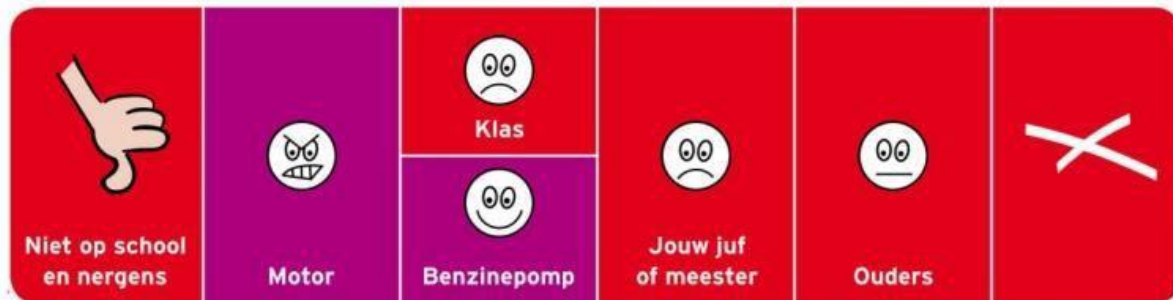
Deze anderen zijn:

- Jouw klasgenoten en andere leerlingen op school;
- De leerkrachten, de directie, de ouders van andere kinderen;
- Jouw ouders, die trots op je kunnen zijn. Omdat jij iemand bent die is te vertrouwen. Als je iets vertelt, dan vertel je het hele verhaal en niet toevallig het belangrijkste stukje even niet;
- Mensen die op eenzelfde manier doen als jij, maar ook mensen die anders doen dan jij.

Dit doen we wel

Dit doen we niet

De school neemt het overzicht van de smileys als uitgangspunt: “Het is prima dat jouw vrienden het leuk vinden wat jij bedenkt en doet, maar als de rest van de klas dat niet leuk vindt, evenals jouw juf of meester, (en jouw ouders als die erachter komen) dan gaan we dat niet doen op school.”

Je blijft fatsoenlijk en je laat je niet bepalen door je uitdager(s): “Geef geen benzine aan vervelend lopende motortjes.” Mocht een leerling zich niet willen houden aan de eenvoudige afspraken zoals weergegeven in de smileys, dan wordt dat met de ouders van het betreffende kind besproken. In dit gesprek wordt ervan uitgegaan dat de ouders met de school willen meedenken om een oplossing te zoeken die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkracht, de school en de buurt.

1.4 Preventie

Met behulp van de Kanjerlessen doet de school aan preventie.

Kernpunten in de aanpak:

1. De Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
  - a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
  - b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook “de eigen gang” mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

De Kanjertraining richt zich op meer dan pesten alleen. Kinderen leren om te gaan met vervelend gedrag van een ander. Kinderen die zich misdragen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid en hun verlangen het goede te doen. De meeste kinderen bedoelen het goed, maar zo komt het dan niet over. Daarin wijkt een kind niet af van veel volwassenen. Als zoiets zich voordoet, dan is het goed dat het kind wordt gecorrigeerd. Omdat leerkrachten (en ouders) niet alles zien, is het van belang dat kinderen zelf ook enige zelfredzaamheid leren. Kinderen kunnen aan elkaar vertellen dat ze last hebben van bepaald gedrag. Omdat kinderen, op een enkeling na, niet vervelend willen doen, zijn op dit niveau de meeste problemen op te lossen.

In de Kanjertraining wordt expliciet geoefend in bijvoorbeeld rollenspelen hoe je kunt reageren op vervelend gedrag. Dit gebeurt met gedragsrollen met behulp van verschillende petten. Kinderen leren rechtop te staan, de ander aan te kijken en te zeggen: “Ik vind dit vervelend, wil je ermee stoppen?” Vervolgens lopen ze naar een andere leerling die ze kunnen vertrouwen (een “maatje”, een “buddy”). Daar gaat de leerling niet zeuren, maar gaat samen met de buddy/ het maatje iets anders doen. Als het op deze manier niet oplost, dan gaat de leerling samen met zijn maatje naar de juf of meester. Tijdens dit rollenspel hebben medeklasgenoten de neiging om te giechelen om het grensoverschrijdend gedrag van de uitdager. Aan deze leerlingen wordt duidelijk gemaakt dat dit giechelgedrag het pestgedrag van de uitdager versterkt. Ze geven als het ware “benzine” aan een vervelend lopend motortje. De leerlingen leren geen voeding (benzine) meer te geven aan vervelend gedrag. Zo oefent niet alleen de gepeste, maar ook de omstander.

Op welke manier corrigeert de leerkracht op school?

De leerkracht gaat ervan uit dat mensen, dus ook kinderen, elkaar niet dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar bedoelingen van het kind.

2. Curatieve aanpak

Het pestprobleem in een groep is nooit alleen de verantwoordelijkheid van de groepsleerkracht en de groep waarin het zich voordoet. Het is een probleem van de hele school. Vandaar dat de eerst betrokken leerkracht altijd kan en moet rekenen op de medewerking van de vertrouwenspersonen, de sociale veiligheidscoördinator, de directie, de IB-er en de rest van het schoolteam.

Kbs Kievitsloop kiest voor een 5-sporen aanpak, gericht op de 5 betrokkenen bij een pest probleem.

Te weten:

- Het slachtoffer
- De pester
- De groep
- De leerkracht(en)
- De ouders (van slachtoffer en pester)

Het slachtoffer:

- Wij willen proberen om tijdig de problemen te signaleren.
- Starten met ondersteunende gesprekken. Achterhalen wat het probleem is.
- Een actieve houding aan te nemen ten aanzien van het slachtoffer, zodat hij/zij altijd het idee heeft dat ze bij je terecht kan (veiligheid).
- Goed luisteren is bij deze gesprekken een kenmerk: Schrijf altijd een kort verslag.
- In samenspraak met de leerling zoeken naar een mogelijke oplossing.
- Wij willen na een bepaalde periode weten of de afspraken hebben geholpen (evaluatie).

De pester:

- Wij willen proberen om tijdig de problemen te signaleren.
- Als pestgedrag door een leerling voorkomt dit altijd te melden aan de ouders.
- In een disciplinair gesprek duidelijke afspraken maken met de leerling over gewenst gedrag.
- In gesprekken met ouders duidelijk aan te geven dat we pestgedrag niet tolereren.
- In samenspraak met leerling/ouders te zoeken naar een mogelijke oplossing om het pestgedrag te doen stoppen.
- Zorg dragen dat afspraken ook op papier worden gezet.
- Ook in samenspraak met ouders wel of niet inschakelen van hulpdiensten.
- De gemaakte afspraken evalueren.

De groep:

- Op de langere termijn moet het voor de groep duidelijk zijn dat meeloopgedrag niet gewenst is. Dit hopen we mede door het structureel aanbieden van lessen / klassengesprekken te bereiken.
- De leden van een groep moeten altijd het idee hebben dat ze pestgedrag kunnen en moeten melden aan de leerkracht; verantwoordelijkheid van iedereen..
- De standaard gedragsregels moeten eigen gemaakt worden door leerkracht en leerlingen.
- Duidelijke regels op het schoolplein
- Benoemen van gevoelens
- Herkennen van gevoelens
- Uitdrukking geven aan gevoelens
- Leren inschatten van gevoelens van jezelf en anderen
- Reageren op gevoelens van anderen op een juiste manier
- Samenwerken
- Luistervaardigheden oefenen
- Spreekvaardigheden oefenen
- Oefenen van juiste reacties in sociale situaties middels rollenspelen

Leerkrachten:

- Op het moment dat er vaker pestgedrag voorkomt zoeken naar een oplossing voor de langere termijn.
- Een duidelijke analyse maken van de situatie. Zodat duidelijk wordt wie tot welke groep behoort.
- Een plan van aanpak maken.
- Bij het maken van dit plan, kan de (pest)map een goede richtlijn bieden.
- Als het nodig is dat er een plan van aanpak gemaakt moet worden vinden wij het ook wenselijk dat de sectie op de hoogte wordt gebracht.
- De parallelleerkrachten helpen elkaar om een plan van aanpak te maken.
- Als je als leerkracht denkt extra hulp nodig te hebben dat je dan geholpen wordt door of de bouwcoördinator, ib-er en of zonodig de directie.
- Dit plan dient na afloop geëvalueerd worden.
- Ook andere leerkrachten kunnen hier dan profijt van hebben.

Ouders:

- Wij vinden dat ouders recht hebben op informatie. Dit gebeurt bij voorkeur telefonisch of met een afspraak tussen leerkracht en ouders op school.
- Signalen die door ouders worden gegeven moeten serieus genomen worden.
- Probeer ouders zo goed mogelijk te helpen of ze in ieder geval te wijzen op andere hulpdiensten.
- Als je als leerkracht het moeilijk vindt om gesprekken met de desbetreffende ouders aan te gaan is het mogelijk de bouwcoördinator hier bij te betrekken.
- Zet afspraken die je hebt gemaakt met ouders altijd op papier.

Maatregelen op langere termijn:

Deze komen neer op de maatregelen, die gehanteerd worden naast de preventieve aanpak. Het zal soms nodig zijn om een gedeelte van de preventieve aanpak in te zetten direct na een pestsituatie om het anti-pestvermogen van een groep te versterken.

3. Verwachtingen

3.1 Wat mag u verwachten van de leerkrachten op school?

U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder.

U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: "Een goed voorbeeld doet goed volgen."

Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om zich te gedragen in de wereld van wederzijds respect.

Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. Zeurgerichte of wraak- en haatgerichte reacties vinden geen voedingsbodem bij de leerkrachten. De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

Naast de gesprekken met leerlingen en ouders en de observaties van de leerkracht wordt voor het signaleren van pesten vanaf groep 5 twee keer per jaar de leerlingvragenlijsten van het volgsysteem ZIEN! ingevuld. Hier beantwoorden leerlingen vragen over hun sociaal-emotioneel welbevinden. Er zitten daarbij specifieke vragen over pestbeleving en -ervaring in.

Wanneer er sprake is van pesten en de school de curatieve aanpak hanteert, bewaakt de leerkracht dit proces. Dit wordt regelmatig gecommuniceerd met alle betrokken partijen.

3.2 Wat wordt er van u als ouder verwacht?

Van ouders verwachten wij dat ze met respect over elkaars kinderen en opvoeding spreken. Uiteindelijk doen we allemaal ons uiterste best naar eer en vermogen. U spreekt met respect over de leerkrachten die werkzaam zijn op deze school. Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd.

Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

Wij verwachten dat u andere ouders en kinderen respectvol benadert.

U spreekt in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind.

Dat doet de school ook over u en uw kind. Kunt u dat niet, dan houdt u uw mond. Meent u toch het recht te hebben kwaad te spreken op basis van vermeend onrecht dat u is aangedaan, dan bent u waarschijnlijk de oorzaak van alle emotionele opwinding.

Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de school.

Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.

Als ouder kent u het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld/ een oplossing wordt gezocht, en kwaadsprekerij.

U onthoudt zich van kwaadsprekerijen op het schoolplein, het internet of op social media.

Een extra moeilijkheid doet zich voor als ouders van de "niet-pester" van mening zijn dat hun kinderen slachtoffer zijn van de "dader". Ouders uiten hun ongenoegen op Facebook, op het schoolplein enz. over de dader en eisen dat de school de vermeende slechterik van school verwijdert.

In de praktijk

- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.
- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.
- Kinderen die zich willen misdragen, zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.
- Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden.

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen: het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders andermans kind een lesje gaan leren, met het doel de problemen voor het eigen kind op te lossen. Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is.

Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest als duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar (fatsoensnormen), waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met verbaal of fysiek geweld worden opgelost. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

3.3 Wat wordt er van kinderen verwacht?

Ook van kinderen wordt een positieve houding naar zichzelf en naar anderen gevraagd. Ze zijn verantwoordelijk voor hun eigen gedrag en de keuzes die zij maken.

Spreek met respect over je ouders.

Uiteindelijk bepalen jouw ouders wat wel en niet kan.

Spreek met respect over je school.

Uiteindelijk bepalen de leerkrachten wat wel en niet kan op school.

Spreek met respect over je klasgenoten.

Blijf fatsoenlijk. Daar kom je het verst mee. Je juf/ meester is hiervoor het aanspreekpunt als dit moeilijk voor je is.

Spreek met respect over jezelf.

Ook jij mag er zijn. Als je daaraan twijfelt, spreek dan met je ouders en/of je juf/meester.

Ook op social media spreek je met respect.

De school heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan een keer misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten. "Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?"

Kom je naar gedrag tegen? Zeg en doe dan dit:

Zeg dat je het niet leuk vindt.

Gaat het door?

Ga iets anders doen.

Stap naar je maatje of jouw maatje stapt naar jou.

Gaat het door?

Ga naar je juf of meester. Die grijpt in.

4. Cyberpesten

4.1 Wat is cyberpesten?

Pesten is het bewust en herhaaldelijk uitoefenen van psychisch, en/of fysiek en/of seksueel overschrijdend gedrag door een leerling of een groep leerlingen op één of meer medeleerlingen die niet (meer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen. Hierbinnen is digitaal pesten een vorm van psychisch geweld.

Internet en mobiele communicatie zijn niet meer uit de hedendaagse jeugdcultuur weg te denken. Kinderen met een basisschoolleeftijd krijgen al te maken met social media gebruik. Door te mailen, te chatten en te sms'en onderhouden jongeren, vaak intensief, contact met elkaar. Op de mobiele telefoon zijn verschillende apps zoals Whatsapp, Facebook en Instagram. Er is een belangrijk verschil tussen digitaal pesten en het traditionele pesten. Digitaal pesten is vaak harder (grof taalgebruik) en heeft een hogere frequentie. De drempel om iemand verbaal te kwetsen, te bedreigen of belachelijk te maken ligt online blijkbaar lager dan offline. Hoe de boodschap bij de ontvanger aankomt, blijft bij de pesters minder duidelijk. Een tweede verschil tussen digitaal pesten en traditioneel pesten is de anonimiteit. De pester kan anoniem blijven. Dit kan ervoor zorgen dat het pesten zich voortzet, omdat niemand weet wie er achter zit. Digitaal pesten kan diep ingrijpen op het privéleven van het slachtoffer. Mocht het slachtoffer vroeger nog hopen dat het pesten na schooltijd stopte, tegenwoordig ben je nergens en nooit meer veilig. Zodra je thuis je computer aanzet, slaat de angst toe. Je telefoon zet je maar liever uit. Helemaal niet chatten of sms'en is meestal geen optie, omdat het slachtoffer niet nog verder in een sociaal isolement terecht wil komen.

4.2 Welke aandacht wordt er op school besteed aan cyberpesten?

Aangezien de leeftijd van het gebruik van de sociale media daalt, vinden wij het als school belangrijk dat er aandacht aan wordt besteed. Kinderen krijgen rond de basisschool leeftijd al te maken met internetgebruik door middel van een mobiele telefoon, tablet of computer. Als school vinden wij het belangrijk dat er kennis wordt gemaakt met de media en de gevolgen hiervan. Aan de hand van verschillende lessen zullen de leerlingen kennis maken met mediawijsheid. Dit houdt in dat de leerlingen leren wat wel mag en niet mag online. Ook leren de leerlingen hoe ze moeten omgaan met

de media en hoe ze echt of nepnieuws moeten onderscheiden. De lessen uit de Kanjermethode die worden gegeven, geven onder andere aandacht aan: nepnieuws, foto's delen, films, social media, beroemd worden en beroemd zijn. Een vorm van de les is bijvoorbeeld een filmpje met vragen. Wanneer er in de klas sprake is van cyberpesten zal de leerkracht met de groep in gesprek gaan, aan de hand van de kanjerlessen. Echter, aangezien cyberpesten vaak buiten de schooluren plaatsvindt, hebben wij uw hulp nodig bij het voorkomen en aanpakken van cyberpesten.

4.3 Wat kunnen ouders doen?

Niet alleen op school leren kinderen over mediagebruik, maar dit gebeurt ook thuis aangezien veel communicatie juist buiten de schooluren plaatsvindt. Als school hebben we ook de ouders nodig! Thuis kunt u samen met uw kind ook bezig zijn met mediawijsheid. Om u te informeren bestaat er een online-wijs-magazine waar veel kennis wordt gedeeld. Ook staat er op de site van mediawijsheid een quiz om samen met uw kind in te vullen. Online staan er voor u ook cursussen hoe u met het internetgebruik om kunt gaan.

4.4 Tips

- Spreek met uw kind af dat u regelmatig het in de telefoon van uw kind kijkt. Dit zorgt ervoor dat u en uw kind zich bewust zijn van het gebruik.
- Check de computer van uw kind. Ook de geschiedenis van de computer is belangrijk, dit zorgt ervoor dat u weet waar uw kind naar gezocht heeft.
- U kunt een filter op de computer zetten. Deze filter zorgt ervoor dat websites worden afgeschermd en uw kind niet alle sites kan bezoeken. Dit hanteren wij ook op school.
- Maak samen afspraken over de tijd van het gebruik. Bespreek samen hoe lang hij/zij op internet mag.
- Zorg ervoor dat uw kind naar u toekomt met een vreemd bericht. Ga hier dan over in gesprek.
- Mochten er problemen blijven, informeer school!!

4.5 Afspraken op Kievitsloop

Gebruik mobiele telefoons / multimediale apparatuur op school

- Tijdens de schooluren blijft je mobiele telefoon in principe in de jas of tas tenzij ze worden ingezet voor educatieve doeleinden door de leerkracht.
- Bij eventuele noodgevallen moet je aan de leerkracht om toestemming vragen om je mobiele telefoon te gebruiken.
- Indien een mobiele telefoon/multimediale apparatuur toch in het gebouw of op het plein gebruikt wordt door jou, dan wordt het mobiele telefoon/ multimediale apparatuur in beslag genomen en kun je het na de les op komen halen bij de leerkracht.

Internet afspraken Kievitsloop: 10 gouden regels

1. Vraag aan je leraar of ouders of je op internet mag.
2. Maak afspraken over internet met je leraar of ouders.
  - Wanneer mag ik op internet?
  - Hoe lang mag ik op internet?
  - Wat mag ik op internet doen?
Bijvoorbeeld gamen, chatten, surfen.
3. Geloof niet alles wat je op internet ziet of leest.
  - Als je twijfelt, vraag het dan aan je leraar of ouders.

- Bij het gebruik van een zoekmachine, zoals Google gebruik je geen zoekwoorden die te maken hebben met seks, discriminatie, geweld of grof taalgebruik.
4. Geef geen informatie over jezelf of anderen.
    - Geef nooit je naam, adres, emailadres of telefoonnummer.
    - Geef geen informatie over je school of vrienden.
  5. Geef geen wachtwoorden aan andere mensen.
    - Jouw wachtwoord is alleen van jou.
  6. Let op met e-mailen.
    - Open geen e-mails van mensen die je niet kent.
    - Verstuur zelf geen anonieme e-mails.
    - Open geen bijlagen, ook niet van bekenden.
  7. Zet niet zomaar filmpjes of foto's op internet.
    - Vraag het altijd eerst aan de mensen die op het filmpje of de foto staan.
    - Als je de plaatjes niet zelf hebt gemaakt, moet je eerst toestemming vragen.
    - Vraag toestemming aan je leerkracht voordat je iets op internet zet.
  8. Gedraag je zoals je normaal ook doet op Internet! Doe net alsof er iemand met je meekijkt over je schouders voordat je iets post op internet of mail!
    - Reageer niet op pesten, dreigen of schelden op internet.
    - Doe dat zelf ook niet tegen anderen.
    - Mail of bel niet zomaar met kinderen die je van internet kent, en spreek niet met ze af zonder dat je ouders dat weten.
    - Verwijder onbekende mensen uit je contacten en voeg ze ook niet toe.
  9. Stop internet als je iets vies of niet leuk vindt of klik de pagina weg.
  10. Als je iets vervelends hebt gezien of hebt ervaren op internet, vertel het!

5. Afsluiting

Kbs Kievitsloop gaat uit van de goede intenties van mensen en verwacht dat alle kinderen, ouders en leerkrachten dit protocol willen naleven. De school heeft een open karakter en wil graag samen met ouders en kinderen een oplossing vinden bij (vermoedens) van pesten.

Ondertekening door:

Directie

Medezeggenschapsraad

Naam

Naam

Datum

Datum

Bijlage 1. Materialen

De methode Kanjertraining heeft in iedere groep een vaste plek heeft in het weekrooster. Op de website van de Kanjertraining worden veel suggesties gedaan van materialen die ingezet kunnen worden. Deze worden steeds geactualiseerd. In dit Pestprotocol worden slechts enkele suggesties gedaan voor aanvullend materiaal per leerjaar.

Groep 1-2

- Het kleine kanjer knieboek
- Kanjeroefeningen
- Rollenspelen
- Prentenboeken:
  - Paul wordt gepest
  - Eentje,geentje het lieveheersbeestje
  - Het vervelende lieveheersbeestje
  - Het grote boek van Elmer
  - Kikker en zijn vriendjes
  - De mooiste vis van de zee deel 1
  - De mooiste vis van de zee helpt een ander deel 2
  - De mooiste vis van de zee sluit vrede deel 3
  - De mooiste vis van de zee is gelukkig niet bang meer deel 4

Groep 3

- Het kleine kanjer knieboek
- Kanjeroefeningen
- Rollenspelen
- Prentenboeken:
  - Paul wordt gepest
  - Eentje, geentje het lieveheersbeestje
  - Het vervelende lieveheersbeestje
  - Het grote boek van Elmer
  - Kikker en zijn vriendjes
  - De mooiste vis van de zee (deel 1)
  - De mooiste vis van de zee helpt een ander (deel 2)
  - De mooiste vis van de zee sluit vrede (deel 3)
  - De mooiste vis van de zee is gelukkig niet bang meer (deel 4)
  - Kikker en zijn vriendjes

Groep 4

- Het kleine kanjer knieboek
- Kanjeroefeningen
- Rollenspelen
- Prentenboeken:
  - Het geheim van de pestvogel, Ulf Nilsson
  - De hond van nummer 13, [Iris Boter](#)
  - Oscar en de Ornikop, [Harm de Jonge](#)
  - De jongen die steeds viel, [Thea Dubelaar](#)
  - Pesten: stop! Veronique Puts
  - Munkel Trog, [Janet Foxley](#)

Groep 5

- Het kleine kanjer kriebboek
- Kanjeroefeningen
- Rollenspelen
- Prentenboeken:
  - De ongelofelijke Leonardo, Thijs Goverde
  - Berenklaauw, Dirk Vrancken, Uitgeverij
  - Pestmeiden, Jacqueline Wilson
  - Marlis stinkt naar ... Nanda Roep

Groep 6

- Het kanjer werkboek
- Kanjeroefeningen
- Rollenspelen
- Prentenboeken:
  - Marlis stinkt naar ... Nanda Roep
  - Stress in groep 6, Hans Mijnders
  - Het ei van oom Trotter, Marc de Bel

Groep 7

- Het kanjer werkboek
- Kanjeroefeningen
- Rollenspelen
- Prentenboeken:
  - Overleven in groep 7, Hans Mijnders
  - Treiterkoppen, Mieke van Hooft
  - Mijn neefjes zijn wolven, Wally de Doncker
  - Lief - liefde - geliefd, Mirjam Oldenhave
  - Kwelduivels, Guy Didelez
  - Het pest actie plan, Guy
  - Ik roep mijn grote broer, K.M. Peyton
  - Pudding Tarzan, Ole Lund Kirkegaard
  - Tirannen, Aidan Chambers, Uitgeverij Querido, Amsterdam
  - Spijt, Carry Slee, Uitgeverij Van Holkema & Warendorf
- Films:
  - [Spelen of Sterven](#)
  - [Sophie en Arthur](#)
  - [tasjesdief](#)
  - [Ben X](#)
  - [Achtstegroepers huilen niet.](#)
  - [spijt!](#)
  - [Stuk!](#)

Groep 8

- Het kanjer werkboek
- Kanjeroefeningen
- Rollenspelen
- Prentenboeken:
  - Treiterkoppen, Mieke van Hoof
  - Mijn neefjes zijn wolven, Wally de Doncker
  - Lief - liefde - geliefd, Mirjam Oldenhave
  - Kwelduivels, Guy Didelez
  - Het pest actie plan, Guy
  - Ik roep mijn grote broer, K.M. Peyton
  - Pudding Tarzan, Ole Lund Kirkegaard
  - Tirannen, Aidan Chambers, Uitgeverij Querido, Amsterdam
  - Spijt, Carry Slee, Uitgeverij Van Holkema & Warendorf
- Films:
  - [Spelen of Sterven](#)
  - [Sophie en Arthur](#)
  - [tasjesdief](#)
  - [Ben X](#)
  - [Achtstegroepers huilen niet.](#)
  - [spijt!](#)
  - [Stuk!](#)

CYBERPESTEN

Boeken

- Chatten!, Annemarie Bon, Uitgeverij: Zwijsen Uitgeverij,
- Slim en safe internetten, Bamber Delver, Uitgeverij: Vives Media
- Nergens meer veilig. Digitaal pesten, wat is het en hoe ga je ermee om? De brochure is gemaakt door de Vereniging van Openbaar Onderwijs (VOO) in samenwerking met Pestweb en SIRE.
- Online!, Iris Boter, Uitgeverij Mozaïk Junior, 2006
- PESTEN, mijn boek over durf en zelfvertrouwen, Astrid Tulleners, Uitgeverij Pereboom
- Schoolpijn, Nancy de Heer, Uitgeverij Gopher Publishers

Films

- Schooltv : <https://schooltv.nl/video/het-klokhuis-cyberpesten/>
- Schooltv: <https://schooltv.nl/video/mr-right-omgaan-met-cyberpesten/#q=cyberpesten>

Website

- <https://www.mediawijsheid.nl/ouders/https://www.mediawijsheid.nl/ouders/>